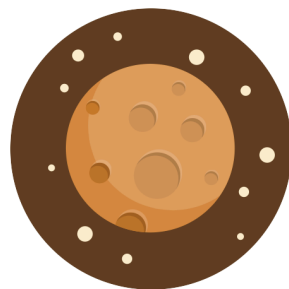

Onderwijskundige

Verantwoording

Woordenschat

Inhoud

Inleiding	2
Introductie	2
Structuur	3
Woorden leren leren	3
Woorden leren	3
Opbouw	5
Viertaktmodel	5
Moeilijke woorden	5
Vragen of suggesties?	5

Inleiding

Introductie

Deze vakspecifieke verantwoording maakt onderdeel uit van de [algemene verantwoording](#) voor Gynzy. Hierin wordt dieper ingegaan op de didactische redeneringen waarmee de structuur en inhoud van woordenschat zijn ontwikkeld.

Structuur

Aan de basis van het oefenmateriaal voor woordenschat ligt de leerlijn. Deze leerlijn is tot stand gekomen in samenwerking met Educatieve Concepten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen twee leerlijnen: *woorden leren leren* (relaties en strategieën) en *woorden leren* (betekenissen). De eerste leerlijn is verdeeld over twee Werelden (*Woordrelaties* en *Woordenboek*). De tweede leerlijn is per thema ingedeeld in een wereld.

Woorden leren leren

Werelden

- **Woordrelaties** - bouwstenen en begrippen om woorden te leren leren: o.a. woordstructuren, betekenisrelaties, figuurlijk taalgebruik en woordsoorten.
- **Woordenboek** - strategieën voor het leren van woorden: o.a. alfabetiseren, betekenis opzoeken en afleidstrategieën.

Inhoud

Een groot deel van de leerdoelen in de leerlijn *Woorden leren leren* zijn zogenaamde kennisdoelen. Hierin krijgt een leerling middels enkele korte teksten en illustraties een bepaald concept aangeleerd. Vervolgens krijgt hij een aantal vragen om te bevestigen of hij de stof beheerst. Enkele van deze doelen zijn bovendien voorwaardelijk voor bepaalde leerdoelen in de leerlijn *Woorden leren*.

Woorden leren

Het hoofddoel van woordenschat is het vergroten van de woordenschat en is niet zoals bij Spelling dieper onder te verdelen in specifieke "Leerdoelen". Daarom worden de onderdelen op het kleinste niveau bij Woordenschat "Dorpen" genoemd.

Werelden

- **Onder de grond**
- **In de lucht**
- **Ik voel me goed**
- **Met elkaar**
- **Onderweg**
- **Mijn lijf**
- **Bedenk en maak**
- **Eet smakelijk**
- **Klaar voor de start ... af!**
- **Ruzie en vrede**
- **Moeilijke woorden**

Structuur

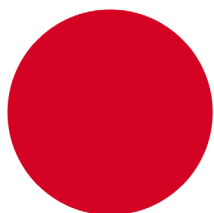
Eilanden

De Eilanden vormen de subthema's. Elke Wereld van de leerlijn *Woorden leren* bevat ongeveer 5 Eilanden. Deze Eilanden zijn elk onderverdeeld in ongeveer 5 Dorpen. Per Dorp worden 12 woorden behandeld. Hierbij zijn meerdere vragen gemaakt.

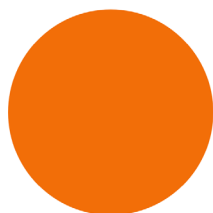
Niveau-opbouw & gebruik

De leerdoelen binnen een Eiland lopen op in moeilijkheid. Als leerkracht word je op deze manier diverse mogelijkheden geboden. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om een (sub)thema te behandelen die past bij een thema in de taalmethode of themaperiode op school. Ook is het mogelijk om juist per leerjaar de respectievelijke leerdoelen te behandelen (zie ook de Visuele leerlijn woordenschat).

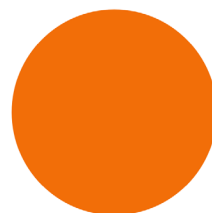
Werelden

Woordrelaties

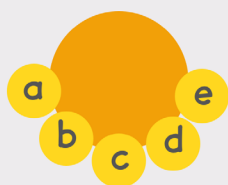

Onder de grond

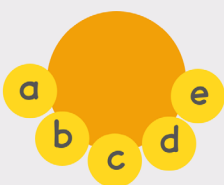

In de lucht

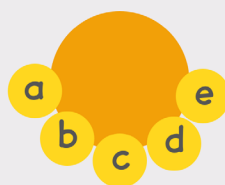
Dorpen & Eilanden

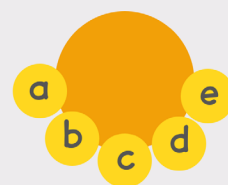
het riool

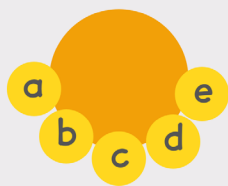
dieren

de metro

opgravingen

de grond

Woorden

ondergronds
de mineralen
de voedingsbodem
de bemesting
de potgrond
de grondsoort

de kleigrond
de veengrond
de zandgrond
de humus
de mest
het grind

Opgaven

?
?
?
?
?

Viertaktmodel

Voor het vormgeven van woordenschat hebben wij gebruik gemaakt van het didactische Viertakt model (Van der Nulft & Verhallen, 2009). Dit model bestaat uit 4 stappen die leerlingen doorlopen bij het leren van nieuwe woorden.

De eerste fase is het **'voorbewerken'**. In de informatie over het Dorp staat weergegeven welke woorden er in het dorp aan bod komen, daarmee kan de leerkracht een inleiding geven. Vervolgens gaan de leerlingen bezig met het **'semantiseren'** van de woorden door verschillende woordrelaties te leggen. Verder zijn ze ook direct bezig met het **'consolideren'** van de woorden doordat er bij elk woord minstens 5 opgaven zijn gemaakt. Uiteindelijk wordt de kennis van de leerling getest in de laatste fase **'controleren'** door te vragen naar de letterlijke betekenis van het woord of door een toepassingsvraag zoals *'Welk woord hoort niet in het rijtje thuis?'*.

Moeilijke woorden

In de Moeilijke woordenwereld zijn diverse woorden opgenomen, denk aan filantroop, dresscode, charisma en cryptozoölogie. Er wordt aandacht besteed aan Oud-Nederlands taalgebruik, aan leenwoorden uit het Duits, Engels, Latijn, Frans en Grieks, en er is veel aandacht voor figuurlijk taalgebruik. De Wereld Moeilijke Woorden verschilt op twee vlakken met de andere Werelden in woordenschat. De Dorpen zijn niet opeend in niveau en de thema's zijn wat minder aanwezig, omdat deze woorden minder goed in thema's te vatten zijn. De woorden uit een Dorp zijn dus niet zozeer in betekenis aan elkaar verbonden, maar in karakter.

Van der Nulft, D., & Verhallen, M. (2009). *Met woorden in de weer. Praktijkboek voor het basisonderwijs*. Bussum: Coutinho.

Vragen of suggesties?

Mocht je naar aanleiding van deze verantwoording nog vragen of suggesties hebben, aarzel niet om contact op te nemen.

telefoon: 040 4020907
e-mail: buddy@gynzy.com